

(המשך מעמוד 25)

הנני הרעיוני יושב על כתפו של עזר וייצמן וזה מש משמש במשך שנים רבות. וייצמן נשא אותו עימו — כשם שאצייקים ערביים בנסים כויות המופרזין נושאים עימם על כתפם ניץ חי, האמון לציד, כסמל מעמדם.

אולם בדבדבד היתה לווייצמן אהבה מורה, כימעט רומנטית, לא רבים.

הדבר בא מפעם לפעם לידי גילוי בספרו, במישפטים מיקריים או בספורים. כך, בדוחו על ביצוע משימת הפצצה בדרום, במילחמת-העצמאות, רשם באופן ספוגי סאני: "מראה פחות משובב-עין, ואפילו צובט-לב, מעיק, היו נהייל הפליטים הערביים, מיטלטלים עם צרורות עוניים, בנתיבי הנסיגה המצריים..." לוחמים מעטים מאד כתבו על הפליטים כך, בסיגנון המוכר את גיבורי חירות חיועה.

ב-1950 נשלח עזר לפ"ם של חיל-האוויר הבריטי, הקצין הישראלי הראשון שלמד שם. אחד מעמיתיו על פסגת-הלימודים היה מספק-להק מצרי, "גימי" עפיה, שנתמנה לאחר מכן כסגן חיל-האוויר המצרי.

עזר עם אשחור, ראומה, במסיבה

תחילה התעלץ המצרי מן הישראלי. באחד הימים ניגש אליו עזר, הזמין אותו למשקה במועדון-הקצינים. עפיה קיבל את ההזמנה באדיבות. כשהרים את הכוסית, שאל: "מהי ההזדמנות?"

"זה יום העצמאות שלנו", השיב עזר בערבית, שפה שהוא יכול להתבטא בה באופן שטחני. המצרי הריק את כוסו כחיפזון, הצדיע והלך.

כעבור כמה ימים, ניגש עפיה לווייצמן והזמין אותו למשקה. וייצמן נענה להזמנה, שתה ושאל: "ומה ההר דמנות הפעם?"

"החול, שלנו ילדה בן", השיב עפיה בתרועת-ניצחון, כמלי הצליח לנקום את ניקמתו.

"מזל טוב!" אמר עזר. הלילה נסתים בכך ששני הקצינים הגיעו לדירתם של הווייצמנים בלונדון, כשהם התנדדים איתם לישון. בקושי ראוה וייצמן השכיבה אתם לישון. מאותו יום נשאר השניים ידידים, אף אחרי מילחמת ששת-הימים, כאשר מרגל-האוויר עפיה הועמד לפני בית-המשפט צבאי ביגלל חוסר-הנאמנות של חיל-האוויר המצרי ביום השמדתו על הקרקע על פי תוכניתו של וייצמן.

עפיה זוכה.

נערה בשם ראומה

אומה נקדה בעזר וייצמן פעמיים, לפני שנישאו. כאשר למד עזר באוורינוויק בלונדון, אחרי מיל-חמת-העולם השניה ולפני הקמת המדינה, התכנס בבאול הקונגרס הציוני. מבלי להטריח את עצמו להשיג אשרת כניסה, טס עזר לבאול במטוס אוסטר קטן. הוא נעצר בידי מייסרת-הגבול השווייצרית, ושחרר אחרי התערבות דודו המפורסם. את שהותו במקום מימן בעזרת הלואות מכל המכרים של מישפחתו בקונגרס.

בקונגרס הכיר עזר נערה שחורת-שער, ראומה שוורץ, בתו של עורך-דין ירושלמי ידוע ואחותה של רות, שנישאה לקצינה-הגנה צעיר בשם משה דיין, שאיבד עין במיבצע גירוש הצרפתים מסוריה ומלבנון. כששמע עזר כי ראומה מתכוננת לנסוע מבאול ללונדון, הציע לה לטוס עימו במטוסו.

לגבי ההמשך קיימות שתי גירסות:

לפי גירסת עזר, באה ראומה לנמל-התעופה, העיפה מבט חטוף אחד במטוס הקטן הפליטה, עם משוגעים כאלה. במטוס כזה, אמי לא טסה! וחזרה למלון, כדי לחפש כלית-חבורה מתאים יותר.

גירסה שונה לגמרי אומרת שעזר דרש 10 גרורות שטרלינג עבור הסיפה, ושראומה סירבה לשלם.

כעבור ארבע שנים נסעו עזר וידידו מוטי הוד בגיפ מתלי-אביב להרצליה, אחרי הלווייתו של חבר. בצומת דרכים עמדה סטרמפיסטי. עזר, ויישב ליד ההגה, עבר על פניה, אולם מוטי קרא: "אינו חתיכה!" השניים התחילו להתוכח על איכותה של הסטרמפיסטי. וכדי ליישב את המחלוקת טובב עזר את הגיפ וחזר כ-200 מטרים.

כניסה, טס עזר לבאול במטוס אוסטר קטן. הוא נעצר גיפ, אמרה: "אני מכירה אותך מאיזה מקום." והוסיפה מיד: "באול, עם משוגעים כאלה." כפי שמספר מוטי הוד: "עזר התחיל ללכת לקונג צרטים. אמרת לו: 'זהו זה, בחורה שיכולה לשכנע אותך ללכת לקונצרט' — מאה אחוז תתחתן איתך." השניים נישאו ביוני 1950. בביתם של משה ורות דיין בירושלים. ביום הנישואין הלך עזר להסתפר. בצאתו מן המספרה פגש ברבקה-לה מהציבטרון. השיחה התנהלה כך:

"מה אתה עושה?"

"אני הולך להתחתן."

"נו באמת, אתה עם הבדיחות שלך?"

בנס, שאול, נולד כעבור שנה בלונדון, באותה עת שבה נולדה היכרות עם עפיה. לאחר מכן נולדה הבת, מיכל.

מאן זינרל

פיכתו הפיתאומית של האלוף לשר, שהפתיעה היתה המדינה ושזיעזעה רבים, התרחשה בנסיבות בלתי-רגילות ביותר.

מנחם בגין ואנשיו נכנסו לממשלה ב-1967. ערב מילחמת ששת-הימים, כשנים-בלי-תיקים. אחרי הבתי רות של 1969 קמה ממשלה חדשה, והפעם נכנסו אליה אנשי גח"ל (חרות והליברלים) כשותפים מלאים בקואליציה, וקיבלו תיקים.

כמה מראשי חרות הציעו לעזר כחשאי את תפקיד שר-התחבורה, האחראי גם לתעופה האזרחית. וייצמן, שכבר החליט אז שדרוכו ב"צה"ל נסתיימה עם מסירת תפקיד הרמטכ"ל כפרידל, הסכים.

היוזמים ביקשו ממנו שלא לבוא בשום מגע עם מנחם בגין. התרגיל הוסתר מעיני המנהיג. מפני שהכל אמנם שבגין הפורמליסט יראה בעין רעה ניהול משאומתן פוליטי עם אלוף הנמצא עדיין בשרות פעיל, יוסף קרמרמן, אחי הקושרים, העמיד פנים כאילו נועד הדיבר התחבורה לו עצמו. רק ברגע האחרון נמסר הדבר לבגין, והוא קיבל את העובדה המוגמרת באדיבות. באותו יום עצמו שוחרר עזר מצה"ל והציג טרף לתנועת-חרות — הפעם הראשונה בחייו שבה הצטרף למופת בלשה.

וייצמן נשאר בתפקיד זה שמונה חודשים. הוא לא חולל מהפכה במערכת-התחבורה המשובשת בישראל, אך הטביע חותם אישי על כמה נושאים. אחד מביצעיו היה לרכוש את ליבם של פועלי נמל-אשדוד המרדניים, על-ידי הפעלת הקסם האישי שלו ונכונות להקשיב בסבלנות לטענותיהם.

הסוף בא כחטף. באוגוסט 1970 הוציא בגין את מיפלגתו מן הממשלה. מפני שגולדה מאיר הסכימה להשתמש במילה "נסיגה" באיגרת לשר-החוץ האמריקאי, ויליאם רוג'רס, השימוש במילה השנואה היה דרוש כדי לסיים את מילחמת-ההתשה, שסערה לאורך התעלה במשך זמן רב.

בגין התנגד למילה, וגם לאיזכור החלטת מועצת-הביניים שתון 242. הוא התנגד בכריזמה להחלטת הממשלה לקבל החלטה זו. "תביש מיני אם אסכים להתלטה זו!" קרא בתלהבות בכנס תנועת-החרות — אחת האימרות הרבות שהיה רוצה להשכיח ביום פלישתו. "החתי דשתו של בגין, אולם הוא הצביע בעדה, מתוך נאמנות אישית. אידו הצביע אחרת, היה בגין נוחל מפלגה, כי הכרעה נקדה — בישיבת שני מרכזי-המופת של חרות והליברלים — על חורם של ארבעה קומות בילדבד.

כעבור כמה שבועות נבחר עזר כיו"ר הנהלת חרות, התפקיד מס' 2 בתנועה. הדבר הרגיש את מנחם בגין, שתמך במועמד אחר. הדבר היה חלק מן היחסים הדו-משמעיים מאד בין השניים.

מעשהו הראשון של וייצמן, כהיכנסו ל"דשכת יו"ר ההנהלה ב"מנצורת זאב", היה ל"ל" לק מן הקיר את תמונתו של ז'בוטינסקי, שעל שמו נקרא הכניון.

עזר אינו תולה לעולם דיוקנים של אישים על הקיר, אלא אך תצלומים של מטוסים ונופי הארץ. דבר המעשה נמוץ מיידי ברחבי הכניון, גרם תדהמה רבה.

אחרי התחלת זו, התל היו"ר החדש מסייר בסניפי חרות ברחבי הארץ. הוא הרחיק באופן שיטתי את הוותיקים, שהיו כמובן חברי-אצ"ל לשעבר וחסידיו המושבעים של בגין, והביא במקומם צעירים מבני הדור החדש. זו היתה פועת, שהוכיחה עד כמה היה עזר עדיין נאוון בימים ההם, "תינוק פוליטי", כפי שהעיר בעצב אחד מירידי, דאחר מכן. תנועת-החרות היתה תמיד מנועתו של איש אחד.

בגין-פקד עליה, יותר מכפי שהנהיג אותה, כשהוא מוקף בקבוצה הומוגנית של מפקדי-אצ"ל לשעבר, שהיו מסורים לו באופן קנאי לחיים ולמוות. עזר לא קרא את המפה. ערב ועידת-המיפלגה ב-1972, היה בטוח שהרוב עימו. לפתע החזיר בגין מהלומות, בערמומיות המושלמת של שועל-מיפלגה ותיק. בהשתמשו בסעיפי-מישנה בתקנון התנועה, שעזר לא טרח מעולם לקרוא, פיזר בגין ועדות, מינה צירים נוספים, אסר הצבעות חשאיות. בהצבעה בהרמת ידיים תמכו 60% של בגין. כמה ביטויים נוקבים על התנהגותו הבלתי-דמוקרטית של בגין.

בגין הקיב בסארקאזם גדול. מעג מסך ה"טלוויזיה בפרת לוווייצמן, "מאן זינרל", "הגנרל שלי", "בזירה פוליטית", "שובב כחמד".

הקרקע היה מוחלט. וייצמן לא השתתף בבחירות של 1973. הפעם הלכה חרות לבחירות כמרכיב העיקרי של הליכוד, הגוש הימני המאוחד שקם שנועד לו חשיבות אכת, הקמת הליכוד — מעשה שנועד לחיובות עצומה לגבי העתיד — יום אריק שרון, גנרל אחר שקפץ מן הצבא ישר אל הפוליטיקה. אולם עזר וייצמן הציע קודם לכן אותו הרעיון עצמו. אכן, זה היה אחד מסלעי-המחלוקת העיקריים בינו ובין בגין, שהתנגד לשיח תוף-פעולה עם איש כמו שמואל תמיר.

שאל וייצמן. אחרי פציעתו *

גם הפעם, כמו בחידי-האוויר, עזר הוא שורע ומשיחה אחר קצב,

כדור ברזל

משך ארבע שנים היה עזר בגלות — מחוץ לצבא, מחוץ לפוליטיקה, בפעם הראשונה בכל חייו המבוגרים היה באמת אורח פרטי. היתה זאת גלות נוחה. יחד עם עוזריו-השע"בר, דויד קוליץ, הוא ייסד חברה מיסחרות מצליחה, שפתרה כציוד צבאי ואזרחי לאזקי טרוניקה ולאופטיקה, והקים למען יעקוב מרי דור מידעית-בידוד בכרמיאל.

הידידות בינדה ובין קוליץ נולדה בצורה האופיינית לווייצמן. ביום שבו הצהיר אמונים כשרי-התחבורה, נתקל על מדרגות הכנסת במכר ותיק, שהיה שקוע בשיתה של צעיר גבי-הקומה (1.87 מ'). שפיה-תואר, סרגיל אצלו, אעל עזר במה יאמס ומה מעשיה קוליץ סרגיל שהוא היה צריך להתמנות כעוזר לשר אחר של חרות, חיים לגדא, אך שברגע האחרון גילה לו לגדא שיש לו מחויבות כלפי אסתר רזיאל-נאור, ושעליו לתת מישרה זו לבנה, אריה נאור.

"האם אתה רוצה לעבוד כעוזר שלי?" שאל וייצמן מגיב וביה.

קוליץ הנדהם גיגום: "אבל אתה ביכלל לא מכיר אותי!"

"אתה יודע לכתוב מיכתבים, לא?" השיב וייצמן, וחחץ מזה — נגמס לי לעבוד עם אנשים נמוכים ממני." וייצמן מתנשא גם הוא לגובה של 1.87 מ'. כך הפך קוליץ, בנו של יריד ותיק של בגין, עוזרו של וייצמן, ולאחר מכן יועצו, אישיאמוני נו ושותפי-בעסקים.

באותן השנים קור שני דברים, שהשפיעו בצורה עמוקה ביותר על עזר וייצמן, ושהיתה להם השפעה רבה על מה שנראה כמהפכתו הנפשית. ביצע ביוני 1970, כמה שבועות לפני סיום